

Klassifisering av bunntappeløp som ikke ligger i dammen

Bunntappeløp (tappeorgan for tørrlegging) som ikke ligger i dammen, altså i egen vannvei, klassifiseres ut fra vannveiens konsekvenser ved brudd, svikt eller feilfunksjon.

Bestemmelse om bunntappeløp er gitt i damsikkerhetsforskriften (dsf.) § 5-9 første ledd: «Alle dammer som ikke kan tørrlegges på annen måte skal ha et manøvrerbart bunntappeløp.» Det er ikke noe krav om kapasitet til bunntappeløp, for eksempel i forhold til tilsig. Behov for tørrlegging kan være for inspeksjoner ved revurdering eller ved fornyelser av dammen.

Ellers dreier resten av dsf. § 5-9 seg om krav til senking av magasin. Hensikten med senkingskravet er å kunne avlaste dammen ved ulykkessituasjoner og ved beredskap. For dammer i konsekvensklasse 3 og 4 er det fastsatt spesifikke krav til tappekapasitet og senkingsnivå. Dersom NVE mener at behovet for å etablere mulighet for avlastning er viktig for dammer i konsekvensklasse 2, må NVE eksplisitt stille senkingskrav.

Tappeorgan for senking plassert i dammen og separat tappeløp for senking har samme konsekvensklasse som dammen fordi det har betydning for dammens konstruksjon og funksjon.

Tappeorgan for tørrlegging (bunntappeløp) plassert i dammen har samme konsekvensklasse som dammen da det har betydning for dammens konstruksjon. Tappeorgan for tørrlegging (bunntappeløp) som ikke ligger i dammen, altså en egen vannvei, klassifiseres ut fra vannveiens konsekvenser ved brudd, svikt eller feilfunksjon. Bunntappeløpet har ikke betydning for dammens funksjon og heller ikke for dammens konstruksjon, jf. dsf. § 4-2 siste ledd og skal altså ikke gis samme konsekvensklasse som dammen.

Bestemmelsen om krav til bunntappeløp kom i damsikkerhetsforskriften av 2010, den stod ikke i forskrift om sikkerhet og tilsyn med vassdragsanlegg av 2000. Den ble utformet for å stoppe en utvikling i gjenstøping av tappeløp. Bunntappeløp i dam eller som omløpstunnel ble vanligvis etablert som forbiledningsarrangement i byggetiden. Bunntappeløpet gir mulighet for tørrlegging av dammers vannside noe som forenkler inspeksjoner og også fornyelser av nedre del av dammens vannside. Kravet var ikke tenkt å ha en funksjon utover det og var i utgangspunktet ikke tenkt plassert i samme paragraf som senkingskravet. (At bestemmelsen er plassert i samme paragraf som senkingskravet kan skape uklarhet i hensikten med kravet.) Mange dammer kan tørrlegges ved fangdam, hevert og/eller pumper. Med tilstrekkelig høy fangdam kan tørrlegging skje ved lavt tilsig uten bunntappeløp. Revurderingsveilederen omtaler gjennomføring inspeksjoner på vannsiden, tørt eller under vann. Fornyelsesarbeider er mange steder tillatt utført under vann.